

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De missione sp[irit]ussancti. cap. xj.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

duoz: quoz sortes misse sunt. Oportet & ex his vris qui nobiscu sunt congregati in omi tpe q̄ intrauit & exiit dñs iesus: incipiens a baptisinate ioannis vsq; in die q̄ assume^o est a nob: testem resurrectionis eius nobiscu fieri vnū ex istis, q. d. Quia mortuus est iudas, & sic pphetatum est: qz episcopatu eius accipiet alter, ergo oportet vt aliquē ei substituat^o qui testes nobiscu resurrectionis ei⁹: qz dictū est nobis, Eratis mihi testes in hierusalem resurrectionis mee, scz & in omi iudea & samaria: & vsq; ad vltimū terre. Et q̄a testis nō nisi d̄ his que vidit v̄l audivit debet testimoniū ferre: eligendus est de his vris qui a baptisimo ioanis postq̄ cepit iesus facere & docere vsq; in diē ascensionis nobiscuz fuerūt: & domini miracula viderūt: & doctrinam audierūt. Et nota q̄ dictum est ex his vris nō de sero infirmiorū: & ad hoc minus idoneo. Et statuerunt illos duos alijs pferentes: ioseph qui vocabat^o barsabas: q̄ cognominat^o est iust^o, & matthiā: de cuius laude subiect^o est: qz sufficit ei pro laude q̄ in apostolum eligit. Ioseph vero cōmendatur: ne tanq̄ indignus respuit videret. Et habem^o hic plane in glosa: quia iste ioseph qui vocabatur barsabas fuit barnabas: q̄ postea cuz paulo in apostolatū electus est. Sed nō est huic opinioni adherendū: quia ex sequentibus evidens fiet hoc nō cōstare. Iste namq; ioseph fuit frater trium apostolorū filiorum alphei: nec fuit apostolus. Et orātes dixerūt, Tu domine qui nosti corda omnium ostende quem elegeris ex his duob; accipere locum ministerij huius & apostolatus: de quo p̄uaricat^o est iudas vt abiret in locū suū. Et deriderūt eis sortes. Et cecidit sortis sup matthiā & annumerat^o est cū, xj. Non est modo vterq; dum sortib; tradit Hieronymus pro hac auctoritate: qz privilegia paucorū non faciūt legem cōmunē. Nondum tamen missus est spiritus sanctus necdum figure legales penitus cessauerāt. Ido adhuc posite sunt sortes sicut in veteri testamento sepe factum legit. Nam saul sorte electus est: ionathas & armiger eius sortes tegerūt. David quoq; sortes iecit q̄n, xxiiij, summos sacerdotes elegit. Si quis tñ compellit v̄t sortib; ap̄los imitet: premissa scz oratiōe ad dñm. Facta est & electio matthei inter ascensionē & spiritus sancti missionem: sed qua die incertum est.

De missione sp̄s sancti, Ca. xli.

T cum cōplerentur dies pentecostes: erant omnes discipuli pariter in eodē loco in quo facta est electio matthei. S; videt^o p̄ram dictū cum complerent: cum hec fuit p̄ma, vij, diez quib; p̄relabat^o festum pentecostes. Tria em̄ erant festa q̄, vij, dieb; p̄relabant, scz pascha, pentecoste, & scenophegia.

Videt^o ergo potius dicendūz fuisse, cum inciperent dies pentecostes. S; pentecostes equiuocū est ad quinquagenā: & ad eam solennitatem septem diebus p̄relatā, Pentacon em̄ interpretatur quinquaginta: inde pentecoste qd̄ quinquagenam significat, et est grecum vocabulum pentecoste sicut parascence & scenophegia. Sed de hoc noie pascha questio est. Habent em̄ hebrei multa greca vocabula: quia sepe p̄ multas captiuitates p̄ticulares dispersi sunt: & fuerūt inter grecos a quib; multa vocabula retinuerūt. Est ḡ sensus, Et cum complerent dies pentecostes, id est quinquagene, illa em̄ dies erat quinquagesima a resurrectione: & cū inchoarent dies pentecostes, i. illius solennitatis septem dieb; p̄relate: erant omnes discipuli in cenaculo. Et dum essent pariter in eodē loco fact^o est repente de celo, i. de aere son^o, qz fragor quidā insonuit in aere tanq̄ adueniens sp̄s, i. soni vehemētis: vt sit tāq; nota filii dñi, ac si diceret, Venit sp̄s sanctus in filio dñe venti vehemētis, vel tāq; sp̄s sanctus vehemētis, Et erit tanq̄ expressiū veritas: qz vere sp̄s sanctus d̄r vehemētis: q̄si vehemens a mente, id est a mentis affectib; alienās. Vel iuxta qd̄ ait ille clareuallēsis abbas Bernardus, Verito d̄r vehemens: q̄si ve adimens, id est eternā dānationē. Potest ḡ ad sonum & ad spiritus sancti referri qd̄ dictū ē: tāq; aduentus sp̄s, qz sp̄s equocū ē ad vtrūq; sicut ruba i hebreo: pneuma in greco. Et replet^o son^o ille vel sp̄s sanctus totā domū vbi erāt sedentes, i. viros & mulieres in domo sedentes: implens qd̄ dictū erat eis Sedete i ciuitate quā adusq; induamini p̄tute ex alto. Et apparuerūt illis disparte lingue tāq; ignis, i. radioli ignei in modū linguaz insidentes capitibus singulorū. Ipa at species creature in q̄ spiritus sanctus descendit visibiliter ad quez vltimū tūc descēderit in ap̄los: expressit species ignis

Actuum apostolorum

ostendens spiritum sanctum tunc datum eis ad robur: species linguarum ad scientiam, Lingua enim scientiam explicat: ignis testam roborat. Dat^{us} est etiam spiritus sanctus apostolis ante passionem: quoniam missi sunt ad predicandum: et dictum est eis. Egros sanate. demones eijcite. mortuos suscite. Post resurrectionem etiam datus est eis ad alium usum quoniam insufflauit et dicit eis. Accipite spiritum sanctum, quoniam remiseritis peccata: remittantur eis, et quorum retinueritis: retenta sunt. Ubi forte clauis quas dederat petro: dedit et alijs. Et repleti sunt omnes spiritu sancto: et ceperunt loqui varijs linguis: prout spiritus sanctus dabat eloqui illis quod diuides singulis prout uult ubi uult, quando uult, quantum uult, quomodo uult, quibus uult spirare. Inde est quod apostoli uel una tantum lingua scilicet hebreica loquebantur: ita quod ab omnibus intelligebantur. Uel quod uerius est linguis omnibus loquebantur: quibus inspirauerat spiritus sanctus omnium linguarum notitiam: sicut quod in sapientia legitur. Spiritus domini repleuit orbem terrarum, et hoc quod continet omnia, id est, homo convenientiam habens cum omni creatura: uel propter quem facta est omnis creatura: scientiam habet uocis, id est linguarum, ac si diceret, Spiritus domini repleuit orbem terrarum: et dedit discipulis scientiam linguarum.

De miraculo linguarum.

Capitulum XII.

Rant autem in

hierusalem iudei uiri religiosi: et in iudea habitantes: et propter illos alij multi suppuerentes fere ex omni natione que sub celo est: quoniam multis captiuitatibus dispersi fuerant iudei precipue sub antiocho epiphane quoniam captiuitas fuerat uelut huius facta: et modo ad diem festum omnes conuenerant. Audito ergo fragore qui insonnerat in aere conuenerunt omnes ad discipulos, et mirati sunt quoniam niaz audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes. Et merito dictum est singulariter: lingua sua, quia non sciebant solam linguas: sed etiam linguarum idiomata. Alij autem irridebant eos dicentes. Multo pleni sunt, id est uelut ebrii: quoniam uehemetior est ebrietas de musto quam de uino defecato.

Quod Petrus conuincit mentientes auctoritate prophetarum.

Capitulum XIII.

Hinc surrexit

petrus cum. xj. ostendens eos non esse ebrios sed spiritu sancto repletos dicens. Non sunt ebrii hi: cum sit hora diei tertia. q. d. Non dum est tempus comedendi: nec solent inebriari se iuui. Et quia sciebat legem: et scientibus lege loquebatur. ostendit prophetatum esse a Joel spiritu sancti aduentum. Et cum non inducat prophetiam Joells: nisi ut ostendat prophetatum esse aduentum spiritus sancti: incidit annectit de die iudicij: quoniam predictum Joel iudicij signa quedam iam impleta: quedam adhuc implenda. Erit in nouissimis diebus dicit dominus, effundam de spiritu meo super omnem carnem, id est super ueritatem scripturam: non super omnem hominem, et prophetabunt filij uestri: ut agabus et simon niger: et filii uestri ut filii philippi: et iuuenes uestri uisiones uidebunt: ut paulus rapto usque ad tertium celum: et senes uestri somnia somnabunt: ut petrus dicitur legitur. Estimabat autem seruissimum uidere. Hucusque de aduentu spiritus sancti.

De prodigijs in celo sursum impletis

Capitulum XIII.

Et dabo prodigia

in celo sursum. Quod impletum est cum ad iudicium dante natiuitatis noua stella in aere apparuit. Et secundo in aere in passio: ne: quoniam sol obscuratus est, et signa in terra desorsum. Quod impletum est cum christo spiritus emittente terra contremuit: et petre scisse sunt: et monumeta apta sunt. Sanguinem danti uulnere uel sudoris: quoniam factus est sudor ei: sicut gutte sanguinis quod propter naturam fuit: et ita signum fuit. sic et sanguis de latere domini mortui prouens preter naturam signum fuit. Et ignem spiritus sancti uehemetis suppuerentis: et uaporem fumum. id est feruorem conuersionis de spiritu sancti ardore tanquam fumum de igne. pcedentis sol inuertit in tenebras: et luna in sanguinem. In passione sol in tenebras uersus est. Sed cum tunc plenilunium esset uerum tunc luna in sanguinem uersa sit: hominibus innotescere non poterit cum esset sub terra: et uisibus humanis oblectu terre subtracta. De altero itaque istorum constat: quoniam iam impletum est. Forte adhuc reliquum est implendum. Et hec omnia fient antequam ueniat dies domini magni spacio: quoniam nox ei non succedet opere: quoniam in eo totus mundus examinabitur claritate: quoniam sol fulgebit septemplex.

22